

Psykologer i medierne

råd og anbefalinger fra Etiknævnet

Psykologer i medierne er et emne, der gennem længere tid har optaget Etiknævnet.

Etiknævnet har med afsæt i *de etiske principper* samlet en række råd og anbefalinger, du kan have gavn af, hvis du skal udtale dig offentligt:

Informeret samtykke og valgfrihed – Det etiske princip II.1

Som psykolog har du et ansvar for at tænke over det juridiske samtykke, specielt i relation til børn. Særlig vigtigt er det med opmærksomhed på udsatte grupper som børn anbragt uden for hjemmet, alvorligt psykisk syge, retarderede m.v.

Etisk bevidsthed – Det etiske princip II.2

Det er en god idé at overveje følgende:

- Hvad er journalistens motivation for at henvende sig til lige netop dig?
- Hvad er din motivation for at sige ja til at blive interviewet. Er det fx afstigmatisering eller for at udtale dig som ekspert. Eller måske for at reklamere for dig selv og din praksis? Du bør overveje både dine faglige og personlige interesser.
- Hvilken betydning har det for klienten, hvis du udtaler dig af en af ovennævnte grunde?

Kompetence og kompetenceudvikling – Det etiske princip II.2

Etiknævnet anbefaler, at du kun udtaler dig i overensstemmelse med videnskabelige principper og underbygget erfaring. Gør også gerne opmærksom på den kontekst, du udtaler dig inden for.

- Du skal være varsom med at generalisere eller komme med unuancerede udtalelser. Hvis du udtaler dig generelt, bør du gøre opmærksom på, at det er det, du gør.
- Du må gerne sige, at du ikke kan udtale dig på det foreliggende grundlag, eller at det ikke er dit område.

De etiske principper gælder for alle nordiske psykologer. Som psykolog er det en god idé altid at have principperne i baghovedet.

En Gylden regel, når du taler med pressen er: "Keep it simple" – hold dig til facts.

*Pas på med at bruge for
mange fagtermer.
Pas på med at bruge for
mange fagtermer.*

- Du kan også vælge at sige, at du ikke ønsker at udtale dig om det konkrete tilfælde, men pege på de tendenser/symptomer mv., du som ekspert ved noget om.
- Vær også varsom med at fjerndiagnosticere og stemple enkeltpersoner, som du kun har kendskab til gennem pressen.

Begrænsninger i Kompetencen – Det etiske princip II.2

- Overvej, inden du medvirker, om du har kompetence til at medvirke/ udtale dig, eller om der er andre psykologer, som er bedre kvalificeret end dig.

Begrænsninger i rammebetingelserne – Det etiske princip II.2

- Vær opmærksom på, hvilket medie du skal optræde i – er det på TV eller tryk (avis, magasin, blad, notat). Og er det med citater eller bidrager du med baggrundsviden og citeres dermed ikke. Spørg journalisten om det er til citat eller baggrund.
- Overvej, hvad journalistens dagsorden og motivation er for at lave historien. Spørg, hvordan historien vinkles og hvad formålet med historien er.
- Det er også en god idé, at du sikrer dig størst mulig uafhængighed og klarhed i forhold til produktionsselskabet – hvis det fx er en TV-dokumentar, du skal medvirke i.

*Bed altid om at få dine citater
til godkendelse.
Bed altid om at få dine citater
til godkendelse.*

Ansvar – Det etiske princip II.3

- Vær opmærksom på, at når du optræder i medierne, oplever seere/læsere dig som repræsentant for psykologstanden.
- Husk at informere fokuspersonen/klienten om indholdet af din medvirken, og drøft mulige konsekvenser af din deltagelse.
- Der kan også være hensyn at tage i forhold sekundært berørte - børn, ægtefæller, andre professionelle mm. Husk at have dem med i dine overvejelser.
- Vær også opmærksom på dit ansvar over for journalisten eller anden kontaktperson. Vær fx tydelig om din rolle overfor journalisten.

Undgåelse af misbrug/skade – Det etiske princip II.3

Vær opmærksom på dit ansvar, når du udvælger børn/klienter, der skal medvirke.

- Du har ansvar for at påvirke og standse processen, hvis det vurderes, at den kan skade klienten eller andre.
- Hvis du medvirker i TV-produktion har du ansvar for at forholde dig etisk, fx i forhold til kontrakten for
 - Mulige genudsendelser - på kort og på lang sigt
 - Redigering – betyder redigering/vinkling noget for dine udsagn eller medvirken
 - Efterfølgende brug af materialet, evt. i andre sammenhænge

Kontinuitet i ydelser – Det etiske princip II.3

Du har ansvar for at sikre dig, at der kan følges op på problemstillinger, der opstår i forbindelse med eksponeringen i medierne, fx at der kan tilbydes opfølgende samtale/intervention.

Tips og tricks

Inden du vælger at medvirke, så spørg dig selv om, hvad det betyder for dig personligt og fagligt, at du eksponeres i medierne. Er du parat til at tage mulige konsekvenser, fx et muligt efterfølgende pres?

Hvis du beslutter dig for at medvirke i en TV-produktion, anbefaler vi, at du indgår en tydelig og skriftlig kontrakt med produktionsgesellschaft om opgaven. Der bør være en tydelig angivelse af din rolle og kompetence i forhold til din medvirken. Søg eventuelt juridisk bistand i forbindelse med udarbejdelse af kontrakten.

Medvirker du i aktuelle pressehistorier indgås der ikke kontrakt på forhånd. Her handler det ofte om hurtige svar, da pressen har skarpe deadlines. Men du kan altid bede om at få dine citater til godkendelse, så du sikrer dig, at journalisten citerer dig korrekt og som du ønsker.

*Hvad betyder din medvirken
for dig som psykolog og som
person?
Hvad betyder din medvirken
for dig som psykolog og som
person?*